

Ako sa správať v prípade úniku radiácie:

V prvom rade si treba uvedomiť, že únik radiácie, neznamená hneď kompletný výbuch jadrovej elektrárne. Ľudia môžu mať pocit, že už nič nezmôžu a tak to vzdajú. Je dobre vedieť, že správnymi, rozvážnymi a premyslenými krokmi vieme nebezpečenstvo eliminovať a byť v čo najväčšom bezpečí.

1. Dohodnite sa doma a s blízkou rodinou na preventívnom postupe.

- Dohodnite si jasné pravidlá, ak by situácia nastala počas dňa. Ľudia sú v práci, deti v škole a škôlke, ako budeme postupovať? Treba si racionálne uvedomiť, že v tejto chvíli sa musí každý ukryť tam kde je. Ak sa tento krok dobre a logisticky zvládne, bezpečne sa potom ako rodiny spojíte. Ak sa v prípade sirény všetci rodičia rozutiekajú pre svoje deti do škôl a škôlok, nedostanú sa včas do bezpečia tak aby prišli čo do najmenšieho kontaktu s radiacou.
- Dohodnite sa, že si potvrdíte zachytenie sirény, krátkou sms.kou, siete budú preťažené, telefonovaním strácate drahocenný čas.

2. Zaznie zvuková siréna – signalizácia presunu do úkrytu

- Po zaznení poplašnej sirény, máš ešte nejaký čas, ten sa ťažko odhaduje (závisí od vzdialenosti, veľkosti úniku, atď.)
- V prípade že sa nenachádzaš v tesnej blízkosti jadrovej elektrárne, máš však určite minimálne 15 minút (pravdepodobne aj viac).
- Dôležitá informácia je, že nejde o sekundy. Máš čas. Málo ale máš. Je to priestor na rýchle rozmyslenie a správne rozhodnutia.

3. Daj si jódovú tabletku

- Je efektívna najviac keď ju užiješ pár minút pred kontaktom s radiáciou. Postupuj presne podľa doporučeného dávkovania. Neprekračuj ho.
- Neužívaj tabletku preventívne. Jódová tabletka nie je čarovný liek, je to jeden z krokov ako sa najlepšie ochrániť.

4. Zbaľ si príručnú batožinu

- Ideálne sa baľ do batohu, max 10-15 kg (doklady, základnú hotovosť, základné potreby, baterka, oblečenie, lieky, jedlo, vodu, náhradné respirátory, powerbanka, telefón, rádio, deku).
- Ak potrebuješ pre svoj komfort, zbaľ si ju už teraz a odlož na bezpečné miesto. Nie, nie si blázon ak to urobíš, prinesie ti to komfort a pocit bezpečia? Pokojne tak urob.

5. Vhodne sa obleč

- Pri úniku radiácie je najdôležitejšie mať chránenú pokožku v čo najväčšej ploche a zároveň sa chrániť tak aby si radiáciu nevdýchol (bol si odporca respirátorov? teraz to bude tvoj najväčší kamoš).
- Oblečenie je dôležitá bariéra. Obleč si viac vrstiev (poslednú vrstvu môžeš aj namočiť), ktoré môžeš postupne po prvom kontakte s radiáciou zhadzovať. Stále však myslí na to obliecť sa vhodne.
- Neobliekaj sa tak aby si sa nemohol hýbať a presúvať. Ak ide o teplejšie obdobie, dávaj pozor aby si sa aj v takomto prípade neprehrial. Prvá vrstva však určite môže byť hrubšia, dole pôjde ako prvá, hneď pri strete s radiáciou.

- Chráň si dýchacie cesty a oči. Dobrou voľbou sú ochranné okuliare a respirátor.
- Keď príde prvý kontakt s radiáciou (viditeľný prach, vizuálne znaky, tlaková vlna, zvuková informácia), tvoja vrchná vrstva zachytí prvú dávku. Treba ju dať čo najskôr dole, zabaliť do hrubých, viac vrstvových vriec, poprípade zavrieť do plastového suda, urob najlepšie ako vieš.

6. Presuň sa do úkrytu

- Niektoré staršie bytovky majú úkryty špeciálne pre únik radiácie, ak vieš, že máš tento úkryt v blízkosti, urýchlene sa tam presuň.
- Pokiaľ nemáš v tomto okolí takýto úkryt alebo nevieš kde je, nesnaž sa ho teraz nájsť. V bytovke sa zhromaždíte v pivniciach, v rodinných domoch si vyhradte jednu izbu, ideálne kúpeľňa bez okien. V práci máte tiež určite vyhradený priestor, ktorý je vhodný ako kryt.
- Ak si v provizórnom úkryte, utesni okná a dvere. Ideálne sú mokré deky. Deky treba namočiť a poriadne utesniť všetky miesta kade by mohol vchádzať vzduch.
- Opäť ak ti to pomôže, zanes do Vašej pivnice staré deky a bandasku s vodou. Nemusíš to nikomu hovoriť. Môžu tam byť mesiace alebo navždy nepoužité.

7. Nalad' si rádio, TV stanicu, počúvaj zvukové sirény

- Cez tieto kanály pôjdu von dôležité informácie, počúvaj aby si vedel ako sa máš správať a aby si vedel kam sa presunúť.

8. Presun na ďalšie zberné miesto

- V prípade radiácie by ste v kryte nemali zostať dlhé dni, ide skôr o hodiny. Je to iná situácia ako vidíme napríklad teraz na Ukrajine, keď sú mestá pod útokom a potrebujú sa skryť na dlhú dobu.
- Mala by sa k Vám do krytu (rádio, TV, mestsky rozhlas) dostať informácia kam sa treba v priebehu pár hodín presunúť (zberné miesta).
- Dodržujte pokyny. Pokiaľ Vám povedia, že sa máte zhromaždiť na Jahodovej ulici, neutekajte na Jablčnú ulicu, aj keď viete, že tam máte rodinu.
- Na tomto zbernom mieste bude viac ľudí ako v tvojom kryte, je dôležité počúvať pokyny.
- Z týchto zberných miest bude následne zabezpečený prevoz, kde bude zdravotnícky personál, ktorý zmeria výšku radiácie, zbavuješ sa tu všetkého tvojho oblečenia, prejdeš sprchou, dostaneš náhradné oblečenie, základné potraviny a vodu. Ľudí, ktorí potrebujú dodatočnú zdravotnú starostlivosť presúvajú do nemocníc na to určených.
- Na tomto mieste už zostaneš nejakú dobu. Tu si môžeš trochu oddýchnuť, upokojiť sa. Ak sa tvoja najbližšia rodina nachádzala počas úkrytu v podobnej oblasti, je pravdepodobné, že tu sa stretnete.

UPOZORNENIE:

- Je samozrejmé, že sa vám nemusí podariť urobiť všetky kroky. Siréna ťa nemusí zastihnúť doma. Urob najlepšie ako vieš. Každá jedná maličkosť zaváži. Tento materiál nie je určený na to aby ťa vystrašil. Tento materiál je určený na to aby ťa upokojil. Každý z nás dúfa, že to nikdy nebude potrebovať.
- Môžeš natrafiť na materiály, ktoré dávajú trochu iné rady a postup popisujú inak, je to v poriadku, netráp sa tým čo je lepšie. Vyber si pre teba dôležité kroky a podľa nich postupuj. Najdôležitejšie je dostať sa do bezpečia a počúvať pokyny